

Список використаних джерел:

1. Посівні площі сільськогосподарських культур за їх видами. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/sg/ppsgk/arh_ppsgk_u.html (дата звернення: 20.10.2020).

2. Попов А. С. Фрагментація земель сільськогосподарського призначення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 10. 2016. С. 642–647.

4. Про угоди щодо відчуження земельної ділянки (паю): Закон України від 18 січня 2001 р. №2242-III. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2242-14 (дата звернення: 20.10.2020).

5. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: 1531.slovaronline.com/111519 (дата звернення: 20.10.2020).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20 (дата звернення: 20.10.2020).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Савельєва О.М.

Волчкова М. І.,

студентка 4 курсу, 5 групи

факультету адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

В Україні в деяких регіонах спостерігається занепад сільської місцевості. Відбувається систематичне зменшення населення, зростання безробіття, масова міграція в міста. Майже 60 % мешканців сільської місцевості перебувають за межею бідності [1]. Водночас розвиток сільського туризму сприяє економічному, соціальному, демографічному та екологічному розвитку туристичних регіонів та міг би частково вирішити проблеми зайнятості сільського насе-

лення. У нашій державі сільський туризм є відносно новою формою відпочинку. Варто зазначити, що вже тисячі жителів українських сіл самостійно надають послуги у сфері сільського зеленого туризму, однак офіційної легалізації вони не отримали.

На сьогоднішній день питання розвитку сільського туризму в Україні законодавчо не врегульовано. Однак варто зазначити, що спроби врегулювати відносини у цій сфері вже були. Так у 2003 році до Верховної Ради України був поданий проект закону «Про сільський та сільський зелений туризм» [2]. Цей законопроект був розглянутий тільки у першому читанні, однак у подальшому не був прийнятий у цілому.

Спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні у співпраці з Інститутом сільського розвитку та Проектом розвитку агробізнесу в Україні також був розроблений проект Закону України «Про сільський зелений туризм» [3], який надавав наступні визначення цього виду туристичних послуг: сільській зелений туризм – це відпочинковий вид туризму, що передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі) та отримання ними послуг у сфері сільського зеленого туризму з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону. Однак законопроект «Про сільський зелений туризм» поки ще залишається лише проектом, а рівень функціонування сільського зеленого туризму залишається незадовільним.

Оскільки поняття «сільський зелений туризм» не закріплено в жодному нормативно-правовому акті, доцільно звернутися до теорії. Так, В. Ф. Кифяк під сільським туризмом розуміє тимчасове переміщення туристів у сільській місцевості з метою відпочинку та ознайомлення з місцевим способом життя, культурою, традиціями, звичаями [1]. М. Рутинський визначає сільський туризм як відпочинковий вид туризму, сконцентрований на сільських територіях [4]. К. Д. Ніколаєв вважає, що основною передумовою розвитку сільського туризму було прагнення до відпочинку поза міськими, урбанізованими територіями, знайомство з особливостями та колоритом сільського життя, звичаями, побутом та фоль-

клором окремих сільських регіонів України. Основними причинами, що викликали підвищення цікавості до сільського туризму та популяризацію його розвитку, можна вважати: зростаючий попит мешканців українських міст та іноземців на відпочинок у відносно незмінній привабливій сільській місцевості; унікальна історико-етнографічна спадщина українських сіл; екологічно сприятливе середовище і природна краса сільської місцевості; відносно вільний та дешевий сільський житловий фонд для прийому туристів, наявність вільних трудових ресурсів для обслуговування туристів; традиційна гостинність господарів та доступна (в порівнянні з рекреаційно-освоєними територіями) вартість відпочинку; можливість надання комплексу додаткових послуг з екскурсій кінних прогулянок, риболовлі, мисливства, збирання ягід і грибів тощо [5].

Варто зазначити, що сільський зелений туризм надзвичайно перспективна галузь економіки з великим соціально-екологічним потенціалом у Європі.

Так, сільський туризм в Ісландії представлений мережею із 140 агроосель, що забезпечують більше 4 000 ліжок-місць по всій країні. Ісландські ферми не лише надають послуги з розміщення та харчування, але й пропонують ряд додаткових послуг, а саме: поїздки верхи на конях, риболовля, детальне знайомство з традиціями регіону, його побутом, культурою та ремеслом; оренда житла та машин для здійснення індивідуальних поїздок по країні; приватні тури, які передбачають вільний вибір маршруту та місць для огляду, а також можуть включати комфортне (класу «люкс») проживання в агрооселях.

Сільський туризм у Латвії – це форма туризму, який відбувається у сільських місцевостях, забезпечує прибутки місцевому населенню, пропонує індивідуальний відпочинок туристам. Він ґрунтується на послугах з розміщення, доповнених додатковими послугами, що орієнтовані на задоволення соціальних та культурних потреб на основі використання природних ресурсів згідно принципів збалансованого розвитку. Проживання туристів відбувається у будинках в сільській місцевості, відпочинкових котеджах місткістю до 20 ліжок-місць [5].

В Україні на сьогоднішній день розвиток сільського зеленого

туризму стримується як через брак нормативно-правового, організаційного, інформаційного, фінансового та забезпечення, які б змогли регулювати та створювати сприятливі умови для його ефективного запровадження в межах України, так і через відсутність науково обґрунтованих концепцій та стратегій розвитку екологічного туризму та програм екологізації інших видів туризму.

Законодавче врегулювання відіграє одну із найважливіших ролей у стимулюванні розвитку сільського зеленого туризму. Тому вважаю, що необхідно нарешті прийняття Закон «Про сільський зелений туризм» та передбачити в ньому загальні правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики України в галузі сільського зеленого туризму, також необхідно сформулювати державні цільові стратегії та програми розвитку сільського туризму, ввести в практику стимулюючі інструменти (субсидії, початкове інвестування у вигляді дотацій у мало-розвинені сільські території; послаблення режиму оподаткування (за прикладом Польщі)); проводити чітку маркетингову політику та рекламу з метою популяризації сільського туризму.

Варто підтримати думку А. Т. Матвієнко [3], що законодавче врегулювання взаємовідносин у сфері сільського туризму та його популяризація сприятиме подальшому розвитку ринку туристичних послуг і дозволить зробити сільський зелений туризм більш привабливим, та вирішить питання працевлаштування на селі, створить можливості для самореалізації.

Список використаних джерел:

1. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні: навч. посіб. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 312 с.
2. Матвієнко А.Т. Зелений туризм як напрямок вирішення проблеми зайнятості сільського населення в Україні. *Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету ім. Г. Сковороди*. 2014. Вип. 22(1). С.95-99.
3. Ніколаєв К. Д. Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні : монографія. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 151 с.
4. Про сільський та сільський зелений туризм: проект Закону України від 23 жовтня 2003 р. № 4299/ народний депутат Украї-

ни В. Кафарський (перше читання).URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=4299&skl=5 (дата звернення: 01.11.2020).

5. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм: навч. посіб. Київ, 2006. 271 с.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Савельєва О. М.

Врублівський П.В.,
*студент 4 курсу 3 групи
господарсько-правового факультету
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аграрний сектор завжди посідав одне з найважливіших місць в структурі економіки України. Згідно з інформаційно-аналітичними матеріалами КМУ [3, с. 54], частка сільського господарства у ВВП країни становить близько 10%, приблизно 40% у структурі експорту, та має неабияке бюджетоутворююче значення. Однак, з часів здобуття незалежності та перших етапів запровадження ринкової економіки багато що в сільському господарстві змінилось: техніка стала дорожчою, кількість вільних земельних ділянок, придатних для ведення сільського господарства, значно зменшилась, непередбачувані кліматичні проблеми все частіше спричиняють виробникам значних збитків. З огляду на це, фермерські господарства потребують особливої підтримки з боку держави.

На сьогоднішній день державна підтримка здійснюється на безповоротній і поворотній основі через Український фонд підтримки фермерських господарств. Допомога на безповоротній основі передбачена переважно для новостворених підприємств (перші 3 роки після його створення, а у трудонедостатніх населених пунктах – 5 років). На поворотній основі допомога надається строком до 5 років